

# Medlemsforum

SENIORERNA

Håbo  
Bålsta



Tack Barbro sidan 5

Strängnäsresan sidan 8

Bostadstillägg sidan 17

De knypplar sidan 20

On the telephone sidan 24

Resepolicy sidan 28



## Ordförande har ordet!

**O**ktober månad och det har blivit höst med alla vackra färger på träden och buskar. Sommar garderoben har åkt in i klädkammaren, och höst och vinter kläderna hänger på sina galgar i garderoben. Nu är det verkligen höst och det känns på utetemperaturen, men det bästa är att vi får tillbaka den förlorade timmen.

Vår förening är det full fart på med några nya aktiviteter, italienska och spanska finns med på vår rika meny över aktiviteter. Det är glädjande att det kommit flera medlemmar till våra månadsträffar, och jag hoppas att den trenden håller i sig. Månadsträffarna är ju ett bra tillfälle att träffa både nya och gamla medlemmar.

Det är nya stadgar på gång, och vi har bildat en stadgrupp för att gå igenom de förslag som vårt förbund har jobbat fram. Allt skall vara klart till 2 december som är sista dagen för remissvar. Vi har haft vårt första möte, och jag känner att vi helt säkert kommer att ha en hel del kommentarer när vi är färdiga.

Vårt kafé på skeppet behöver hjälp med att fixa kaffe, kaffebröd samt smörgåsar. Har du ca 3 timmar varannan vecka så tveka inte. Det är viktigt att fikapauserna fungerar, där vi också löser många världsproblem.

Arbetet med vår nya lokal går framåt, och vi hoppas på att vi kommer att flytta in nästa höst. Jag längtar verkligen till den dag som vi kan inviga Skeppsgården, med nya fixade lokaler och den stora tillbyggnaden.

Bibbi och jag var med på en dagsresa till Strängnäs och Stallarholmen med SPF. Bussen startade tidigt, redan 08.30. Ombord på bussen var vi nästan 50 förväntansfulla passagerare som klivit upp i ottan. Första stoppet var i Stallarholmen där vi träffade Lena Linderholm och fick se och handla hennes alster, efter det så lunchade vi och fick underhållning av Gösta Linderholm. Vi fick även veta att paret köpt en villa på 600 kvm i Strängnäs.

Paret Linderholm visar att även vi äldre kan om vi vill.

Vi ses på Skeppet eller utanför!

*Hälsningar  
Bo Lundgren*



Mitt försök med selfie.

## Styrelsen i SPF Seniorerna Håbo 2019

Bo Lundgren, ordförande, 070-5448426, ordf.spfhabo@bktv.nu  
Ralph Abrahamsson, vice ordförande, 070-726 63 00, ralphoa@gmail.com  
Kent Magnusson, sekreterare, 070-715 73 40, sekr.spfhabo@bktv.nu  
Inger Smedberg, kassör, 070-649 67 40, ingersmedberg@hotmail.com  
Ursula Edfast, ledamot, 070-724 93 63, buedfast@gmail.com  
Ingrid Kläring, ledamot, 070-949 84 55, ingrid.klaringe@gmail.com  
Peter Kilger, ledamot, 070-646 16 30  
Karin Császár, suppleant, 073-320 94 69  
Curt Berglind, suppleant, 070-347 63 80

Bankgiro SPF 5111-1425. Bankgiro för resebetalningar SPF 688-1684.  
Organisationsnummer: 817001-1079.

---

## Redaktionscirkel för Medlemsforum 2019

Bo Lundgren, 070-544 84 26. Ansvarig utgivare.  
Lars Hansson, 0171-509 87, 070-453 61 24  
Birgit Olofsson, 0171-530 83  
Birgitta Liinamaa, 070-827 56 49

Olle Atling, för annonsering  
0171-515 80 eller 070-731 29 91  
Christin Jonsson, utdelning, 070-920 11 93  
christinjonsson@telia.com

---

*Oktobernumret av Medlemsforum utkommer vecka 47 – manus **senast den 8 november.**  
till Lars Hansson, Granelundsvägen 4, 746 34 Bålsta, telefon 0171-509 87.*

**Vid annonsfrågor:** Vänd dig till Olle Atling, 0171-515 80, 070-731 29 91, olle.atling@bktv.nu

**E-post:** medlemsforum.spfhabo@bktv.nu

*Tidningen sätts i Minion 12/14.4, rubriker i Optima 19.*

**Vill Du bli medlem?** Kontakta Britt-Marie Danielsson telefon 070-497 58 56  
eller Gunilla Kjerrström 070-511 03 73, e-post medlemsregistret.spfhabo@bktv.nu

**SPF Seniorerna Håbo hemsida:** [www.spfseniorerna.se/habo](http://www.spfseniorerna.se/habo)

Uppgifter/inlägg till hemsidan sänds till: [spfhaboweb@boesha.se](mailto:spfhaboweb@boesha.se)

### Kommande månadsmöten:

- |             |  |
|-------------|--|
| 24 oktober  | Björn-Elvis underhåller samt information om vinterkörning. |
| 28 november | Duromoll sjunger in vintern/julen.                         |
| 13 december | Håbo Lucia besöker skeppet.                                |

### Kommande pub-kvällar:

- |             |  |
|-------------|--|
| 11 oktober  | Oktoberfest med Rocklilles gubbrockband.                     |
| 14 november | Stefan Löfgren underhåller och väl-smakande tallrik utlovas. |



### Underhållning på Pomona i matsalen torsdagar klockan 14.00.

- |             |                  |
|-------------|------------------|
| 10 oktober  | Pancho Mihaylov. |
| 24 oktober  | Ottarsbälgarna   |
| 7 november  | Olle Eilestam    |
| 21 november | Envisorna        |

## Byfilosofen



Charm är en egenskap som tinar upp, avvärnar, gläder och fascinerar. Det sägs att den som har charm varken behöver pengar, skönhet eller rang.

## Rullstolspromenad

Vi är ett gäng SPF-are som ägnar varannan onsdag förmiddag till att vandra med boende på Pomona. Det är ofta den enda möjligheten för våra äldre att komma ut en stund, och vi delar uppdraget med PRO.

Var annan onsdag (udda veckor) klockan 10.30 utgår sällskapet från Pomona och turen varar ca en timme. Det är inte särskilt ansträngande och belöningen är en kopp kaffe och en stunds trivsamt samvaro.



## Detta är våra sponsorer

Trogna annonsörer som stödjer SPF och vår tidning. Flera lämnar även rabatt (markerade med %) vid uppvisande av medlemskort. Vi uppmanar våra medlemmar att gynna sponsorererna!

- % Bista Bil & Motor AB
- % Bålsta Zoo
- 15% EYES<sup>4</sup>YOU Bålsta Optik
- % Fantasifloristen
- Fotterassen AB
- Handelsbanken
- Helins Bilcentrum
- Hjälpsam
- Hälsoterassen
- 5% ICA Kvantum, tisdag & onsdag klockan 8-16 för 65+ pensionärer med ICA-kort.  
Gäller ej spel, tobak, lotter och post.
- % Kalmarsands Restaurang
- % Lydias friska fötter KB
- % Må bra fot och kroppsvård
- 10% NextData
- % NordSyd resor
- Olavis Kiropraktik AB
- % SafeStore Förrådshotell
- Sollanns LivsstilsCenter
- Sparbanken Enköping
- % Susan's Hårteam

## Humorhörnan



Dela med dig av någon rolig historia så att vi kan få oss ett gott skratt som förlänger livet. Du kan välja om du vill vara anonym eller stå med ditt namn.

Den dåliga nativiteten diskuterades bland kommunpolitikerna.

Då tog en gammal erfaren politiker till orda:

– Skyll inte på fruntimren. Det är på karlarna det hänger!



## Avtackning med blommor

Delar av redaktionskommittén med Bo Lundgren i spetsen avtackade Barbro Larsson med en lunch på Pomona och en blomsterbukett.

Barbro var med och gjorde tidningen redan på den tiden när det var att klippa och klistra som gällde, med tryckning i kommunhuset.

Barbro har med sin känsla för det skrivna ordet bidragit till att utveckla Medlemsforum till dagens form.


Barbro har varit med i redaktionen i nästan 20 år. En fallolycka i våras satte stopp för hennes engagemang och möjligheter att fortsätta med att framställa vår tidning.

Vi hoppas dock på att få ta del av hennes kunskande på ett eller annat sätt även framöver.



## Kom och Fika med oss!



Vi träffas på Skeppet varje måndag, tisdag och onsdag  
klockan 10:00 – 16:00.  
Torsdagar och fredagar klockan 10:00 – 12:00.  
Alla pensionärer är -ligt välkomna.

**NORD SYD RESOR**  
NORD SYD FLYG OCH BUSS AB

**OBS!**  
Beställ Nya  
Katalogen 2020

**RESETRÄFF-2020**  
*Kielkryssning - 3 dagar*  
Shopping, se 2020 års reseutbud,  
träffa reseledare, bussbolag.  
300 kr bokningsrabatt erhålles.  
sön 12/1, helpension **3 150 kr**

**JOKKMOKKSMARKNAD**  
Umeå, Kiruna, Ishotellet i  
Jukkasjärvi, LKAB gruvan,  
Vilhelmina Östersund  
mån 3/2-2020, 6d. **9 690 kr**

**VINTER I SPANIEN**  
*BENALMÁDENA - 22dagar*  
lö 25/1, halvpension **13 990 kr**

**HOLLANDSRESOR**  
Välkommen till Hollands stora  
blomsterkarneval, som arrangeras  
i slutet av april varje år. Holland är  
Europas blomsterland nummer ett!  
Vi har tre olika varianter på resa.  
ti 21/4, 7d, bussresa **8 880 kr**  
to 23/4, 6d, buss & TT-line **7 890 kr**  
lö 25/4, 4d, med flyg **8 780 kr**

Medlemmar i SPF Häbo har alltid 300 kr rabatt på våra katalogresor.

För mer information och bokning  
av resa 018 474 49 44 0171 35663  
[www.nordsydresor.se](http://www.nordsydresor.se)

**PÅSK I SKÅNE - 4d.**  
fre 10/4, halvp. **4 990 kr**

**MALTA - 8 dagar**  
Korsriddarnas ö  
sön 22/3 halvp. **8 990 kr**

**SKAGEN - 3d.**  
mån 4/5 **3 330 kr**

**COSTA BRAVA - 8d.**  
lör 25/4 halvp. **8 390 kr**

**STORSLAGNA ISLAND**  
*Reykjavik Blå Lagunen*  
*Geysir Alafoss*  
ons 22/4, 5d. **10 990 kr**

**LÜBECK - 4d.**  
fre 8/5 **4 250 kr**

**OSLO 17e maj**  
*besök hos Lars Lerin*  
lör 16/5 **2 990 kr**

**HELSINGBORG**  
**KÖPENHAMN**  
*Sofiero slott, Louisiana,*  
*Karen Blixenmuséet*  
tors 21/5, 3D, halvp **4 680 kr**

Alltid påstigning i  
Bålsta & Enköping

## Oktober

Oktober med höst är här  
Den kan man hålla kär  
Rosorna blommar  
Som om det är sommar  
Plommon och äpplen till marken faller  
Hade varit bra med ett finmaskigt galler  
Nu får man ryggen bocka  
Och frukten plocka  
Gräset är klippt och snyggt  
Det känns tryggt nu när kaffet är klart  
Och i köket är det rart  
Fönstret har fått en vintergardin  
Som är grann och fin  
Lampan en ny skrud  
Ser ut som en brud  
I naturens alla färger och blad  
Ja, då blir man glad  
Kanske tänder vi ett ljus  
För att få lite extra mys

Ann-Christine Edin



## Information från Håbo kommun 12 september

Hej!

Planarbetet för Björkvallen är nu inne i sitt sluteskede. Det har visat sig att marken inom planområdet innehåller en del föroreningar, bland annat PCB. Förorenade massor kommer att grävas bort. Detta berör den mark som används för boulespel. Kommunen vill påbörja detta arbete så fort som möjligt för att hinna avsluta det innan vintern.

I somras var undertecknad i kontakt med Sonja Fahlström (SPF Seniorerna) och Vivi-Anne Plahn (PRO), för att informera om detta samt få mer information om bouleverksamheten. För er verksamhet finns inga avtal som kommunen har att hantera, så information kommer istället på detta sätt.

Kommunens ambition är att planerad marksanering ska kunna ske utan att det påverkar denna säsong för er verksamhet. Det innebär att er bouleverksamhet kan bedrivas fram till slutet av oktober.

Därefter måste den upphöra så att kommunens entreprenörer har möjlighet att utföra erforderlig marksanering.

Kommunen vill i god tid informera er om de planer som finns så att ni i er tur kan informera era medlemmar.

Kommunen vill också informera om det planarbete som syftar till att utveckla en stadspark. Planområdet kallas Gröna dalen, se områdets avgränsning nedan. Inom ramen för detta projekt har kommunen planer på att anlägga nya planer för boulespel. Den exakta platsen är dock ännu inte bestämd. Ytterligare information om det planarbetet finns på kommunens hemsida.

*Med vänlig hälsning  
Gunilla Stålfelt*



## Besök till Strängnäs 20 september

En vacker höstdag i september samlades 48 medlemmar för en dagsresa med Högbergs Buss till Strängnäs för att där besöka Lena och Gösta Linderholm i deras galleri och butik på Stallarholmen.

Lena tog emot oss och föreläste, visade sina olika konstarter i tyg, servetter, keramikvarianter, målningsteknik etc. Det var en mycket intressant, lärorik och rolig genomgång av hennes 35-åriga karriär som konstnär. Det blev många skratt under föreläsningen när hon berättade många minnen från livet som konstnär på olika platser i Sverige och utomlands. Efter föreläsningen blev det tid att studera alla hennes alster och en hel del inhandlades av deltagarna.



När klockan blev 12.00 så var det dags för lunch hos Meg's Kök och Trevligt.

Vi serverades en förrätt (sallad med bröd) och huvudrätt, en välsmakande variant på kycklingbröst med ris. Kaffe med välsmakande kaka.

Under kaffedrickningen kom Gösta Linderholm in och under ca 45 min underhöll han oss med sina klassiska musikstycken och även ett nyskrivet. Gösta berättade om sitt liv som musiker/sångare under sin snart 50-åriga karriär på ett mycket bra sätt som framkallade många skratt.



Efter ca två timmars lunch med underhållning fortsatte vi till Strängnäs Domkyrka som var den andra punkten på dagens utflykt.

Där möttes vi av Julia Insulander som under ca en halvtimme berättade om kyrkans historia från 1000-talet till idag. Domkyrkan är en mycket vacker kyrka med många historiska händelser genom åren. Det kan nämnas det vackra altarskåpet som har olika utseende under kyrkoåret.



Vi fick också möjlighet att själva vandra runt och studera alla de olika sevärdheterna som finns och Julia fanns hela tiden på plats och svarade på frågor. En fråga var hur läget är med de stulna riksregalier-  
na som återfunnits och är något skadade. Svaret är att de finns hos en konservator för reparation.

Dagen i Strängnäs avslutades med eftermiddagskaffe i Grassagården som är ett kafé med anor från 1700-talet.

Efter en intressant dag med många nya intryck, möten och historiska händelser i Strängnäs vände vi hemåt mot Bålsta.

Ett tack till Högbergs Buss och bussförare Stina för en väl genomförd resa.

*Lennart Carlsson, text & bilder & Bo Lundgren*



---

## Kom och var med i en viktig del av vår verksamhet!

Hej alla ni som besöker Skeppet, vår gemensamma aktivitets och samlingslokal.

För att kunna behålla våra öppettider på café Skeppet, måndag till fredag, måste vi bli fler personer som jobbar i köket. Arbetet i köket består av kaffekokning, göra smörgåsar och plocka fram kaffebröd.

Arbetspassen är ca 3 timmar en förmiddag eller eftermiddag varannan vecka.

Jag kan lova att det är både uppskattat och trevligt, att serva föreningarnas aktiva seniorer på sina respektive aktiviteter.



Hör av dig till mig Eva Fogelberg, telefon 073-801 43 94, e-post- [romoraf@balsta.net](mailto:romoraf@balsta.net)

---

## Vardagsjuridik för pensionärer!

Vore intressant att få veta om intresse finns för detta. Intresseanmälan (ej bindande) till Åsa Öman telefon 070-212 21 27 eller [asa.oman@mail.bktv.se](mailto:asa.oman@mail.bktv.se)

*Mvh Åsa*

## Torsdag 12 september, PUB-KVÄLL

Redan 15.30 samlas programkommittén för att förbereda kvällen. Stolar och bord skall fram och ställas ut så att det ser trevligt och mysigt ut. Efter det dukas det upp på borden med glas och bestick, servetter och lite snacks.

I köket är det full fart med att förbereda kvällens pub-mat. Kvällens tallrik bestod av tre smörrebröd med rökt skinka med brieost, kallrökt lax och till sist en med räkor. Baren laddades med tre sorters vin och olika sorter öl samt vatten.

Redan 17.50 kom de första gästerna som fick vänta utanför i hallen sittande i soffan. Kvällens underhållare var trio Kontrast, tre äldre pedagoger som verkligen var olika. Två spelade gitarr och en tvärflöjt. Deras låtval var verkligen varierande med en del låtar som var helt nya för mig, jättekul. Vi fick även försöka att svara på frågor runt deras musik, några kunde vi men inte allt. I pausen lottades det ut både rött och vitt vin, någon vann till och med två flaskor.

Trio Kontrast fortsatte efter pausen i samma anda och vi fick höra lite mer för oss okända och kända låtar. Vissa låtar kunde vi även sjunga med i. Det blev som vanligt, en jättetrevlig kväll i avspänd och god stämning.

*Text Bo Lundgren, foto Kent Magnusson*



## Alplandet Tyrolen, Blomsterön Mainau och Berninaexpressen . . .

14 - 19 Maj 2020

En innehållsrik resa med fantastiska naturscenerier.  
Berninaexpressen . . . en höjdpunkt i dubbel bemärkelse!  
Gnistrande kristaller från Swarovski, och prakten av  
blommande Rhododendron på Blomsterön Mainau.

### En resa att uppleva med alla sinnen!

**Dag 1. Arlanda - Zürich - Landeck**  
Avresa från Arlanda med direktflyg till Zürich. Med vår buss åker vi vidare via det lilla furstendömet Liechtenstein och dess huvudstad Vaduz mot Österrike. I gränsstaden Feldkirch stannar vi för lunch. Vidare åker vi till resans huvudmål, Landeck i västra Tyrolen i Österrike. Vårt trevliga Hotel Tramserhof ligger naturskönt ovanför staden, mellan alptopparna. Här ska vi bo i fem nätter. Dagarna avslutar vi med goda middagar och trevlig samvaro på hotellet. (L,M)  
[www.tramserhof.at](http://www.tramserhof.at)

**Dag 2. Innsbruck**  
Vi åker till Tyrolens vackra huvudstad Innsbruck. Där tar vår svensktalande lokalguide med oss på en intressant rundtur med buss och till fots. I Gamla Stan med sin bebyggelse som stått orörd i nästan 300 år ser vi bl.a Goldenes Dach (gyllene taket). Här får vi också tid att strosa runt på egen hand. Besök gärna Café Sacher och avsmaka en äkta österrikisk "Sachertorte!"

**Swarovski Kristallwelt**  
Är Tyrolens största företag som tillverkar kristaller i alla tänkbara former. I entrén möts vi av kristaller i skimrade och glittrande nya former, bl.a en 11m hög och 42m lång vägg med 12 ton glittrande kristallstenar. Här finns även en kristallshop där du kan "fynda" allt från smycken till swarovskikare! (F,L,M)

**Dag 3. Berninaexpressen**  
En höjdarupplevelse i dubbel bemärkelse blir resan med Berninaexpressen över Berninapasset ner till Tirano i Italien. I närheten av St. Moritz i Schweiz kliver vi på tåget, vars panoramafönster bjuder på fantastiska naturscenerier. Vi passerar glaciärer, vattenfall, bergspass och små pittoreska byar innan vi är framme i Italien. Efter en typisk italiensk lunch finns möjlighet att slå sig ner på en uteservering och njuta av en äkta italiensk Caffè Coretto

innan vi åker tillbaka till hotellet med vår buss, (F,L,M)

**Dag 4. På egen hand i Landeck**  
I dag blir det tid att njuta av egna strövtåg i de vackra omgivningarna, som lockar till härliga promenader i den friska alpluften. Koppla av i hotellets relaxavdelning, eller bara strosa runt bland caféer och affärer i vår lilla trevliga stad Landeck! (F,M)

**Dag 5. Starkenberger Brauerei**  
Vi besöker det 700 år gamla Slottet Starkenberg i Tarrenz. Ett gammalt anrikt bryggeri med en 200-årig bryggeritradition! Här får vi en inblick i ölbryggerikonstens hemligheter och konsten att brygga öl. Starkenberger Bier är ett populärt öl i Österrike och grundades 1810. Avslutar här med ölprovning och lunch i Rittersaal. (F,L,M)

**Dag 6. Landeck -Mainau - Arlanda**  
I dag säger vi Tack och "Auf Wiederseh'n" till vårt trevliga värdfolk och Tyrolen. En upplevelserik sista dag väntar oss, kanske resans höjdpunkt för många - vårt besök på fantastiska Blomsterön Mainau - vackert beläget i Bodensjön. Greve Lennart Bernadotte ärvde denna ö som kom att bli hans livsverk och idag drivs av barnen Bettina och Björn. Vi gör en gemensam promenad genom den blomstrande parkanläggningen där nu Rhododendron blommar som mest. Det blir även tid för egna strövtåg. Framåt kvällen når vi Zürich och vårt väntande flyg som tar oss tillbaka hem till Sverige med många fina semesterminnen! (F,L)

#### FLYGINFORMATION

**Preliminära flygtider: SAS**  
Arlanda - Zürich 07:20 - 09:45  
Zürich - Arlanda 19:25 - 21:50

**OBS! BEGRÄNSAT ANTAL PLATSER  
TIDIG BOKNING REKOMMENDERAS.**



#### RESFAKTA

Pris: 13 350 kr

Avresa: 14 Maj 2020

INGÅR:

Busstransfer Bålsta Arlanda t/r  
Direktflyg Arlanda- Zürich t/r  
Transfer flygplats-hotell t/r  
Buss till alla arrangemang som ingår  
Del i dubbelrum på \*\*\*\*Hotell 5 nätter  
5 frukostbufféer  
5 middagar exklusive dryck  
5 lätta luncher inkl 1 glas vin /öl / läsk  
Välkomstdrink  
Svensktalande lokalguide i Innsbruck  
Utställning Swarovski Kristallwelt  
Entré Swarovski  
Berninaexpressen Pontresina -Tirano  
Besök på Starkenberger Bryggeri  
Ölprovning  
Entré till Mainau  
Rundvandring på Mainau  
Flygskatter, Vägavgifter, EU-moms  
Svensk reseledare

#### TILLÄGG:

Enkelrumstillägg : 1650 kr

#### INFORMATION

Ingas Resor Tel: 070-727 07 62

E-post: [inga@ingasresor.se](mailto:inga@ingasresor.se)

Vi reserverar oss för valuta / pris / programändringar utanför vår kontroll. (F)= Frukost, (L)=Lunch, (M)=Middag  
Anmälningsavgift: 3 000 kr p.p betalas inom 10 dgr efter ni erhållit resebevis.  
Slutbetalning 60 dgr före avresa

#### Anmälan till :

**Namn:** Elke Merkel Ragnarsson:  
**från 21 okt.kl.09.00 till den 10 nov.**  
**E-post:** [elke.ragnarsson@gmail.com](mailto:elke.ragnarsson@gmail.com)  
**Telefon:** 070-6617460



## Dannebrogen 800 år



*Danska flaggan anses vara världens äldsta och är dessutom landets främsta nationalsymbol. Den 15 juni 1219 föll den från himlen, något som kommer att firas rejält medan det också höjs en och annan bägare i vårt södra grannland Danmark.*

Dannebrogen kom till under ett blodigt korståg mot islam under Kung Valdemar Sejr. Han var son till Kung Valdemar den Store och kröntes till kung redan vid 22 års ålder i Lunds domkyrka.

Trots sina unga år ville han verka för kristendomen och gav sig ut i fält. Den unga kungen hade under försommaren år 1219 anlänt till Estland med sin flotta och dessutom en härskara på ca 3 000 nordiska män. De hade slagit läger vid Lyndanise i landskapet Reval, när de plötsligt den 15 juni blev överfallna av hedniska estländare som samverkade med muselmanerna, som var förespråkare av Islams lära.

De danska trupperna blev överrumplade av det kraftiga anfallet som tidvis var mycket våldsamt och blodigt. Det rådde totalt kaos bland manskapet. Danskarna sprang för livet, de sökte skydd överallt i omgivningen och var mycket nära att förlora slaget. Men helt oväntat öppnade sig himlen och ett tecken syntes i skyn. Enligt myten singlade den rödvida fanan plötsligt ner från himlen och med hjälp av baneret kunde kungen samla sin splittrade härskara och vinna en stor seger över de muslimska motståndsmännen.

Efter denna framgång hade de danska arméerna alltid Dannebrogen i täten när de mötte fienden på sina slagfält. Men däremellan förvarades den värdefulla rikssymbolen i Lunds domkyrka, som på den tiden var den finaste helgedomen och mest ansedda i landet.

På platsen Reval, där danskarna till slut vann en förkrossande seger, byggdes det en fästning som Estländarna kallade för Tallinn, som betyder ”den danska borgen”.

Idag är Estlands huvudstad Tallinn uppbyggd på denna plats och mitt i staden finns en enorm



park som kallas för ”Danish King’s Garden”. I den gamla stadsmuren har de iordningställt ett minnesmärke med en sköld prydd med Dannebrogen, en ansiktsbrynja och ett svärd till minne om den betydelsefulla dagen.

Dannebrogen har troligtvis fått sitt namn efter två sammansatta ord, det frisiska ordet ”Dan” som betyder rödfärgad och tyska ordet ”brog” som betyder tygstycke. Dessutom uppvisar flaggan med sitt tydliga kors en medeltida tradition som då hade en direkt koppling till de religiösa korståg som pågick i hela Europa ner till ”Det heliga landet” och Egypten. Under cirka hundra år förekom minst tio stor- krig mellan muslimer och den katolska kyrkan.

I alla tider har Danmark varit ett stort sjöfartsland och inneånarna har rest vida omkring med sina farkoster. Vid tiden runt 1200-talet var landet en betydande sjöfartsnation med enorm makt i Östersjö-regionen och norra Europa.

”Danerna” omnämns redan på 500-talet av Jordanes som var historiker och av gotisk släkt. Han blev senare utsedd till biskop på Kroton. Även Prokopios, historiker i Östromanska riket, omnämner dessa långväga gäster i sina skrifter från samma tidsperiod.



Danmark som land blev omnämnt redan på 800-talet i ett av ärkebiskop Anskars brev, samt i påve Nicolaus I:a bulle. Men på den tiden användes en helt annan flagga. På vikingatiden brukade de ”Ravnefanan” (korpflaggan) som sin symbol, med en av Odins svarta korpar broderad på den blodröda duken. Men när kristendomen började växa sig stark i landet, togs den bort helt och hållet – av förklarliga skäl.

Grunden till Danmarks starka tillväxt var den lönsamma handeln och samverkan med Hansan. Den ekonomiska tillväxten kunde också skyllas försäljningen av sill på den så kallade ”Skånemarknaden”. Men också det föregående århundradet hade präglats av ett gott samarbete mellan kyrkan och Kronan och överallt i landet höll det på att byggas ett stort antal kyrkor.

Vid denna tid var Danmark ett mycket stort kungadöme, som bestod av Danmark, Norge, Färöarna, Island och Grönland, men också de norra delarna av Tyskland och stora delar av både England och Sverige inklusive Gotland.

Dannebrogen har i alla tider varit en oerhört stark symbol för det danska riket och är det än idag. Varje år firas högtiden den 15 juni och kallas ”Valdemars dag”. Tidigt på morgonen går danskarna ”man ur huse” och smyckar gator och torg med flaggor, men också på alla offentliga byggnader hissas Dannebrogen. Även i affärernas skyltfönster och hos allmänheten dignar det av girlanger med den rödvita fanan.

Vid fotbollsmatcher i andra länder kan det av och till vara stora problem med huliganer som tänder pyrotekniska smällare och ställer till med bråk och slagsmål. Det förekommer nästan inte i Danmark, där viftar man med sina flaggor och sätter på sig lustiga huvudbonader och har skojigt. De tar sig en Pilsner medan man sjunger kampsången: ”Vi er røde, vi er hvide. Vi står sammen side om side...”



Det danska Kungaskeppet heter också ”Dannebrogen”. Det har visserligen några år på nacken men är fortfarande ett mycket elegant fartyg med smäckra linjer. Det väcker alltid stor uppmärksamhet när det anlöper olika hamnar runt om i Europa.

Skeppet är sjuttioåtta meter långt och har en bredd på tio meter. Det finns stora sällskapsrum för bjudningar, men också en enskild avdelning där kungligheter har möjlighet att vara privata. Besättningen består av femtiotvå personer varav nio är officerare, sju sergeanter och trettiosex värnpliktiga. Samtliga ombord har genomgått en gedigen utbildning inom den danska marinen.

Fartyget brukas flitigt och det uppskattas oerhörd av de danska innevånarna när de kungliga besöker just ”deras stad”. Det sker mestadels i samband med något större jubileum och då pyntas och fejas det inför besöket. Minst tre städer i landet får årligt besök.

Men skeppet används också för resor långt utanför landets gränser och besöker då inte enbart huvudstäderna i de nordiska länderna utan ibland även helt vanliga hamnstäder där hamndjup och kajplats medger det.

Dessutom har skeppet besökt Grönland flertalet gånger, men också New York och flera andra amerikanska kuststäder på sin väg mot de Västindiska öarna i Karibiska havet.

Fram till 1917 var tre av dessa öar i dansk ägo, de hette St. Croix, St. Thomas och St Jan som ligger i ögruppen Jungfruöarna. De hade varit danska kolonier sedan 1672. Men under 1:a världskriget var det mycket oro överallt i hela världen och eftersom de låg väldigt långt bort och därför var svåra att försvara, sålde danska regeringen dem till Amerika.



Kungaskeppet gör även resor till Medelhavet och anlöper då så många hamnstäder som möjligt både i England och Frankrike och även i andra länder, och överallt väcker det snart nittioåriga skeppet en enorm uppmärksamhet.

Stockholm är kanske en av de städer som fått flest besök. Senast sågs kungaskeppet "Dannebroggen" ligga vid Skeppsbron när drottning Margrethe med gemål samt kronprinsparet Fredrik och Mary gästade huvudstaden i slutet av maj 2017.

De var då inbjudna att närvara vid banketten för att gratulera kung Karl Gustav på hans 71-årsdag.

Arne E Due



*Det blodiga korståget mot islam under Kung Valdemar Sejr.*

## Välkomna

till SPF Seniorerna Håbos medlemsmöte den 24 oktober klockan 13.30.

**Björn Hemstad Show**  
Musik och bildspel

**Gobitar på nytt (sätt)**

**Skeppet Håbo**  
Torsdagen den 24 oktober kl. 13.30

**Hjärtligt välkomna**  
Arrangör: SPF Seniorerna Håbo

### Program

Bo Lundgren berättar om senaste nytt från styrelsen.

Björn Hemstad show och våra trafikombud informerar om vinterkörning m.m.

Allt detta samt kaffe med dopp för 50 kronor.

Välkomna!

*Ett kulturarrangemang i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan*



### Hos oss får du alltid 15% rabatt

Gäller ej för redan prisnedsatta produkter, paketprisprodukter eller synundersökning.  
Medlemskort eller denna annons skall uppvisas vid beställning av produkterna och inte vid leverans.

### Hos oss betalar du och din familj endast 295 kr/månad

Du får ett livslångt köputrymme på 20 000 kr och så länge du har en skuld dras 295 kr/månad via autogiro.  
Inga räntor och uppläggningsavgifter tillkommer.  
Av månadsbeloppet ingår en kontoavgift på 14 kr.

### Hos oss får du 36 månaders skadegaranti

Gäller vid skada eller totalskada av glasögonen.  
Värdeminskning med 0,08% per dag från leveransdagen.  
Självrisk 250 kr per skadetillfälle.

### Hos oss får du 36 månaders KöpBonus

Vid köp av ytterligare ett par glasögon eller solglasögon med styrka, alternativt köp av nya glas så erhålles en KöpBonus på 50% med en linjärt fallande skala ned till 6% under 36 månader.

**EYES4YOU®**  
Bålsta Optik

En del av KlarSynt.  
Centrumstråket 11, Bålsta,  
Tel 0171-561 09

Vi nöjer oss inte med nöjda kunder.  
Vi skall verka och agera så att vi får beröm.

**BBM**   
I BÅLSTA

**Bista Bil & Motor AB**  
Helgövägen 1 Telefon: 0171-57000

**Allbilverkstad**  
**Däck service**  
**SAAB-Parts**  
**Reservdelar**  
**Anslutna till MECA**  
**M  CA**

10% rabatt på arbete vid uppvisande av SPF-medlemskort.

Hur får jag in appen i mobilen?

Det finns inga dumma frågor.

Vad är Mobilt BankID?

Fråga oss så hjälper vi dig att komma igång med banken i mobilen.  
Välkommen in!

Hur hittar jag mitt lösenord?

Ein Johansson-Aminder  
Tel. 0171-654 25

**Sparbanken i Enköping**



Bålstakontoret - Stockholmsvägen 85  
www.sparbankenenkoping.se



## Har du alla tjänster du behöver?

Hos oss får du hjälp att komma igång med de självbetjäningstjänster du behöver för att sköta din ekonomi på egen hand.

Välkommen in så berättar vi mer.

Centrumstråket 7, Bålsta  
0171-537 70  
handelsbanken.se/bålsta

**Handelsbanken**

## Susan's Hårteam

Måndag - onsdag - torsdag 10.00-18.00

Tisdag - fredag 10.00-14.00

Lördag 10.00-13.00

Pensionärsrabatt vardagar 10.00 - 13.00

Gäller klippning & permanent.

Centrumstråket Bålsta

0171-500 00

## Medicinsk fotvård

Lydias friska fötter KB

Välkommen att boka tid för en skön och avkopplande fotvård hos mig

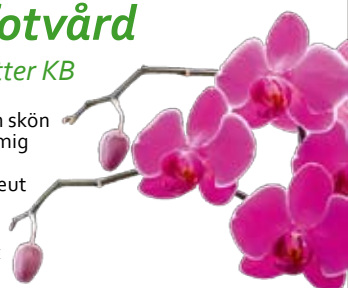
**LYDIA LINDH**

Dipl. Medicinsk fotvårdsterapeut  
070-528 69 96

Jag finns på Olavis Kiropraktik  
Stockholmsvägen 109 D  
(Scalahuset, Bålsta)



Reducerat pris för ungdomar och pensionärer.  
Jag gör hembesök och erbjuder zonerapimassage.  
Diabetiker med remiss är också välkomna!



## Olavis Kiropraktik

Medlem i KFS

Olavi Pääkkö, leg. kiropraktor  
Stockholmsvägen 111 (Scalahuset)

746 32 Bålsta

Telefon 0171-569 69 Fax 0171-584 50

## Natur- och kulturvandringar under hösten

Dags att ta fram almanackan för höstens vandringar.

Vi startar som vanligt vid Smultronställets närköp (gamla PIA närköp) klockan 09.30 och efter ett antal kilometer tar vi paus med kaffe från ryggsäcken.

Vi avslutar våra vandringar vid startplatsen. Ibland samåker vi från parkeringen till starten av vandringen.

Notera genast följande datum: **17 oktober och 13 november.**

Var promenaderna kommer att ske är ännu så länge en hemlighet men kommer att framgå av inbjudan till respektive vandring.

Anmäl dig senast tre dagar innan respektive vandringen till  
kent\_magnusson@msn.com eller 070-715 73 40.

Välkomna!

Kent Magnusson



## Lätt att missa bostadstillägg

Cirka 170 000 ålderspensionärer liksom sjuka och funktionsnedsatta personer med låg inkomst missar att ta emot bostadstillägg i vårt land.

Det kan ta upp mot 25 veckor att handlägga ansökan om bostadstillägg på grund av olika orsaker.

Här kommer lite information om ansökan och den hjälp du kan få.

### Bostadstillägg

Bostadstillägg är ett tillägg till den allmänna pensionen för dig som har en låg pension. Det är skattefritt och betalas ut med maximalt 5 560 kronor per månad. Innan du ansöker bör du göra en beräkning för att ta reda på om du har rätt till bostadstillägg.

### Vem kan ansöka

- \* Du kan ansöka oavsett om du hyr eller äger din bostad.
- \* Du kan ansöka även om du har förmögenhet.
- \* Du kan ansöka om du bor i Sverige, är över 65 år och tar ut hela din allmänna pension.

Du kan även ansöka om du har en utländsk pension som motsvarar svensk allmän pension. Likaså om du är under 65 år och fick änkepension före år 2003.

Är din pension och andra inkomster omkring 15 000 kronor efter skatt eller lägre kan du ha rätt till bostadstillägg. Om du bor tillsammans med någon gäller andra belopp.

### Gör en beräkning innan du ansöker

För att kontrollera om du kan ha rätt till bostadstillägg bör du göra en beräkning. Tänk också på att gå in och testa på nytt ifall din livssituation skulle ändras längre fram, till exempel om du separerar, blir änka eller änking, eller om du får en högre bostadskostnad.

### Så ansöker du

Du kan ansöka via [pensionsmyndigheten.se](http://pensionsmyndigheten.se) eller Pensionsmyndighetens kundservice 0771-776 776

Du kan ansöka om bostadstillägg för max tre månader tillbaka i tiden. Ett tips är att vänta med att göra en ansökan tills du har koll på dina pensionsutbetalningar och vet hur din samlade inkomst blir.

Källa: Pensionsmyndigheten.

Behöver du hjälp med din ansökan eller beräkning före ansökan?

Välkommen att kontakta Ombudsmannen för äldre och funktionsnedsatta i Håbo kommun

Tina Tiefensee Lüning Telefon: 0171-525 74

e-post: [tina.tiefensee@habo.se](mailto:tina.tiefensee@habo.se)





## Välbesökt septembermöte

SPF-ordföranden Bosse Lundgren blickade förnöjt ut över den fullsatta salen och konstaterade att nu behöver man inte längre fundera på att ställa in månadsmötena.

– Men vi behöver mer folk i våra kommittéer för att dra runt all verksamhet. Vi är den största föreningen i Uppsala län, sa han och efterlyste i första hand skribenter och bidrag till Medlemsforum.

– Vi måste bli fler så vi kan fortsätta att ge ut den, sa han.

Därpå presenterade han två nyblivna medlemmar, Ann-Mari Alskog och Ann-Christine Edin. Ann-Christine är redan engagerad i stadsvandringarna.

Studieansvariga Åsa Öman berättade att kursen i vardagsspanska är fullsatt, men i italienska finns ännu möjlighet att hoppa in.

– Det kommer också en ny cirkel, i vardagsjuridik, sa hon och rådde intresserade att hålla ögonen öppna framöver.

Mötets dragplåster var Mattias Jonsgården, kommunens lokalförsörjningschef och den person som har bäst koll på den för pensionärer mest aktuella lokalfrågan just nu, Skeppsgården.

Jonsgården gav först en beskrivning av hur en lokalprocess går till. Han betonade vikten av noggrann planering med tät kontakt med de som berörs av ett projekt, som i det här fallet pensionärsföreningarna som ska bruka lokalerna. När alla har insyn i vad som händer är risken mindre för överraskningar i slutändan.



*Nya medlemmar*

Bygglovets för Skeppsgården är klart och när kultur- och fritidsnämnden har beslutat om upphandling så påbörjas den direkt, dock med reservationen att kommunfullmäktige beviljar pengarna som behövs, ytterligare tre miljoner kronor till de fyra som finns budgeterade. Budgeten tas den 4 november.

– Och då ska upphandlingen vara klar så genomförandet kan påbörjas direkt, sa han.

Mattias Jonsgården och tekniska förvaltningen har olika besked om när lokalerna ska vara inflyttningsklara.

– Tekniska förvaltningen säger i januari 2021, men jag trycker på att det ska vara klart för inflyttnings hösten 2020.

Skeppet kommer att vara kvar till 2022 då kommunens hyresavtal med fastighetsägaren går ut.

Underhållningen på septembermötet stod Arne Lindqvist för. Han visade fantastiska bilder och berättade om sin och kamraten Per-Olof Härlins resa till Galapagos i mars i år. Mer om resan och Galapagosöarnas säregna djurliv med arter som inte finns någon annanstans kommer i Medlemsforum senare i höst.

*Birgitta Liinamaa*

*Mattias Jonsgården*



*Arne Lindqvist*





## De kopplar av med knyppling

På fredagsförmiddagar finner man en grupp damer på Skeppet som ägnar sig åt en tålmodskrävande sysselsättning. De knypplar; spetsar, bokmärken, små tomtar att klistra på julkort med mera.

Ella Andersson leder sedan många år studiecirkeln i knyppling i Vuxenskolans regi. Den är öppen för alla pensionärer, även de som inte är medlemmar i SPF.

Hon började 1984, då i Medborgarhuset och har fortsatt sedan dess.

Runt bordet med henne sitter Christina Skoglund, Pia Kuoppala, Ulla Runberg, Anna-Karin Andersson och Ingrid Kläringe.



Ella när hon visar innehållet i utställningsskåpet i lokalen. Där finns många vackra saker, som små tavlor, sjalar, bokmärken, blommor med mera.



Knyppling härstammar troligen från Italien, Venedig från tidigt 1500-tal.

Cirkeldeltagarna kan berätta att det var nunnorna i kloster som knypplade förr. De gjorde fina spetsar och krås som bars av adelsmän och -kvinnor.

Numera är bruksvärdet mindre och det fina konsthantverket uppskattas inte längre på samma sätt.– Man kan hitta fina saker, som har tagit många veckor att göra för en spottstyver på loppis, beklagar

När man knypplar använder man hela tiden två par pinnar där två olika förflyttningar av pinnarna är möjlig.

– Det går ut på att korsa och vrida trådarna, säger Ella.



Det är olika kombinationer av dessa korsningar och vridningar som bildar mönster. Nålar används för att fixera spetsen. Oftast knypplar man med stöd av ett mönsterunderlag, en bild över trådarnas rörelse genom spetsen med markeringar för var nålarna som fixerar trådarna skall placeras.

Det går också att sätta nålarna med ögonmätet och knyppla på fri hand, och även att knyppla helt fritt utifrån egen fantasi med utgångspunkt i en ritad skiss.

Anna-Karin Andersson sitter och rullar på tråd på sina spolar, bara det en evighetsgöra, ser det ut som. Ska man göra något avancerat behövs många spolar, och det är handrullning som gäller.

På frågan varför de ägnar sig åt denna pillriga syssla som kräver stor noggrannhet svarar de med en mun:

– För att det är så roligt och så avkopplande!

Christina Skoglund gör en spetsfågel som ska skydda hennes småfåglar från att flyga in i fönstren.

Ulla Runberg tillverkar spetsband med blåa ränder som hon behöver för markering när hon har mansrollen i squaredance, så nog finns det användningsområden för knypplade ting även i dag.

*Birgitta Liinamaa*



## Natur- och kulturvandring – Grönsöö



Solen hade tittat fram men värmen var ännu en bit bort när ett tjugotal seniorer buntade ihop sig i så få bilar som möjligt för en trevlig bilfärd mot starten av dagens aktivitet.

Vandringen i september var planerad att ske vid Grönsöö. En före detta trädgårdsmästare på Grönsöö slott anlade för ett bra tag sedan en naturstig som börjar vid slottets parkering och tar oss via några fina äppellundar innan den fortsätter genom några skogsdungar. Skogen antar lite olika utseenden, delvis några små hyggen och delvis nästan som en John Bauer-skog.

Strax efter den fina skogen kunde vi beskåda resterna av ett gammalt färjeläger som sägs vara byggt av militären under 1980-talet. Färjan därför skulle vara ett alternativ till Hjulstabron om den av någon anledning skulle bli förstörd.

Väl uppe på den egentliga stigen passerades ett antal fina klipphöllar med en värmande sol men inte så pass att ett bad i Mälaren lockade någon. Vid den, i vårt tycke, finaste hällen med lagom många sittvänliga stenar intog vi vårt medhavda kaffe med tilltugg. Klockan var nog lite över elva påpekade någon men det gick nog bra ändå.



Stigen fortsätter nära vattnet en bra bit och kommer sedan fram till en lite grusväg, vägen leder ned till en brygga med förtöjningsplats för fritidsbåtar.

Det finns ett antal informationsskyltar uppsatta efter stigen och här finns en som berättar om att

ett antal ”kors” finns uppsatta från den tiden utflykter gjordes från allehanda ställen runt Mälaren till slottet.

På en klippa nere vid vattnet kan du se några märkliga minnesmärken av gjutjärn. Det är kors som är uppsatta i samband med utflykter till Grönsöö under andra halvan av 1800-talet. Dåtidens slottsherre, Pehr Jacob von Ehrenheim, var stadsråd och talman och hade goda förbindelser i många riktningar. Arbetsförmedlingen i bland annat Eskilstuna gjorde vid flera tillfällen utflykter hit då de överlämnade sina gjutjärnskors till von Ehrenheim. Det var säkerligen högtidliga tillställningar.

När vi rekognoserade vandringen kunde vi inte hitta dessa kors så nu fick alla i uppgift att söka i naturen efter dessa ”kors”. Det tog en stund innan vi alla kunde samlas runt dessa märkliga minnesmärken.







Vi fortsatte på den lilla grusvägen mot slottet men först vek vi av mot Bränneriet för att se och höra om det fina snäckhuset som syns från Bränneriet. Vem tittade ut från Bränneriet – jo självaste greven kom ut och fyllde på berättelserna om Grönsöö och gjorde naturligtvis reklam för de kommande äppelmarknaderna vid slottet.

Därefter var det dags igen för en massa kultur, vi fick höra allt om slottet och om de flesta som har ägt det. Dagens trädgårdsmästare ”Robban” hade nog en felkod för gräsklipparen stod alldeles stilla under en buske.

Det var som att ingen ville avsluta dagens vandring där vi stod vid bilarna, till och med satte sig några på en fin plats och drack en påtår. Man kan ju inte åka hem med kaffe och tilltugg kvar i ryggen, sa de.

Hursomhelst tog vi oss tillbaka till Bålsta på diverse fina vägar på Trögden och hoppas på lika fint väder under vår oktobervandring.

*Kent Magnusson*

---

## Pub-kväll

den 14 november med start 18.30 på Skeppet

Stefan Löfgren underhåller oss och en välsmakande tallrik utlovas!  
Allt för 100 kronor men det du vill dricka kostar därutöver.

Du måste anmäla ditt deltagande  
**senast den 11 november** antingen på  
telefon 0171-557 47 (måndag-torsdag 10.00 till 12.00)  
eller via [spfhabo@bktv.nu](mailto:spfhabo@bktv.nu).  
OBS! Bara de 100 först anmälda får plats.

Välkomna önskar Programkommittén!

*Kulturarrangemang i samarbete med  
Studieförbundet Vuxenskolan*

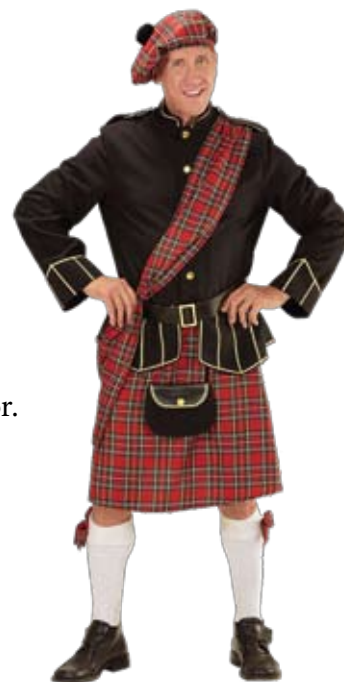




# On the telephone

- Highland Chemicals, good morning.
- Good morning. Could I speak to Mr Fast, please?
- Who shall I say is calling, sir?
- Wye.
- Well, Mr Fast usually likes to know who's calling before I put them through.
- No, my name is Wye. George Wye from Watt and Howe Electronics.
- Oh, I see. Sorry about the misunderstanding.
- That's quite all right – it happens to me all the time.
- I'll just put you through.
- (Seconds later)
- Knott speaking.
- Why not?
- I beg your pardon?
- Is that Mr Fast?
- No, it's Knott.
- Well, who is it then?
- Jeremy Knott, Mr Fast's assistant.
- Oh, I see. Is Mr Fast there?
- No, I'm afraid not. He's in Ware.
  
- Where?
- That's right.
- What's right?
- That he's in Ware today. At the Telecommunications Exhibition.
- Now I understand. In that case, perhaps I could leave a message.
- Certainly, sir. Could I have your name?
- Wye.
- Well, it would help.
- My name's Wye- W-Y-E.
- Oh, I beg your pardon.
- Quite all right. It happens to me all the time.
- Do you represent a company?
- Watt and Howe.
- Er...your company...its name?
- Watt and Howe. W-A-T-T.
- Oh, I see. Got it. Sorry, that's a new one for me. Where are you located?
- Wych Street.
- Yes, which?
- Yes, Wych Street.
- Well, I don't know. I don't work there, do I?
- No. Wych Street. W-Y-C-H.
- Ah...Wych Street....Right. I'm afraid I'm new to this town. Haven't been here a month, yet.
- Don't worry, you'll soon get to know it. Where are you from?
- Nottwich.
- No, you don't know where that is, do you? Where then?

- No, not Ware, Nottwich.
- Ah,, Nottwich. I see. So, you're Mr Knott from Nottwich?
- That's right. And you're Mr Wye of Watt and Howe in Wych Street.
- Correct.
- You must admit it's all a bit confusing. Hasn't it occurred to your company Chairman that you ought to find another name?
- What Watt? He'd never accept that.
- What about Howe?
- Hardly. But don't worry, Mr Knott. The company will soon be changing its name. Mr Howe's daughter is going to marry a Japanese electronics wizard who'll automatically become a partner.
- When?
- Yes, Wen - from Tokyo.
- What's from Tokyo?
- No, Wen's from Tokyo. Watt's from Ware.
- Personally, I'll be glad when Fast gets back from there.
- Fast?
- Yes, as soon as possible.



*Det är inte Karl-Axel!*

Ja, så här "confusing" är det förstås inte på våra engelska cirkelstunder varje onsdag klockan 13.00 - 15.00 med Karl-Axel Boström som vår mentor.

Karl-Axel tillhör en skotsk klan och är alltid klädd i sin kilt på onsdagar.

Det känns bra att få fräscha upp/ hålla engelska språket vid liv tycker vi som deltar och det finns plats för fler. Vi läser på engelska, vi översätter och fikar.

*/Hope to see you soon coming Wednesdays /*

*Eva Fogelberg*

Nu när boulesäsongen är avslutad, vill vi skicka ett stort tack till **Sonja Fahlström, Kristina Holländer och lilla hunden Gösta.**

Vi hoppas på fortsättning till våren!

*Boulegänget/Britt-Marie*



# SNIPP, SNAPP, SNORUM, HEJ, BASALORUM

Den här ramsan påstås vara en gammal dansk barnramsa, som i generationer varit på många svenskars läppar. Däremot känner säkert inte alla till, att ramsan gett namn åt några delvis ännu bevarade boplatser och gårdar inom Myrheden och Jörn i Västerbottens inland.

Enligt bekräftade uppgifter, blev alla fem platserna krononybyggen. Länsstyrelsens tillstånd att bryta mark till dessa nybyggen är daterat den 16 februari 1836. Något år tidigare började järnmalmsbrytningen i Näsberget intill Byske älv uppströms Myrheden. Bolaget sökte och fick tillstånd för två masugnar.

Deville ha mer arbetskraft på lämpligt gåavstånd, men området hade få bosättare. Gruvbolaget, som i handlingarna beskriver sej som ”Intressenterne uti Näsbergs Jernmalms anledning” sökte tillstånd att avstycka mark till några nybyggen, för att få folk att bosätta sej i grannskapet och säkerställa arbetskraften.

Gruvdriften blev emellertid inte så långvarig som man hade räknat med. År 1840 fanns 7 familjer antecknade vid ”Näsbergs grufva”, förutom några ungarlar. Kyrkböckerna har ingen anteckning om de kom från bolagets nybyggen eller var inhysingar hos övriga familjer. Tio år senare, 1850, var endast en familj antecknad vid gruvan.

Nybyggena såldes så småningom till brukarna, eller till andra privata ägare. För att få anlägga ett nybygge på en kronoallmänning, som det här var fråga om, måste man göra en syneförrättning för att få ett godkännande av området och den nya boplatzen. Kronolänsman Olof Bjuhr från Norsjö och två nämndemän, jämte två bolagsmän, Carl Olof Furtenbach och Eric Lundström, ordnade den saken i det väglösa landet.

I syneprotokollen står inte vem det var som gav namnförslagen på avstyckningarna. Någon av dem kände troligen till den gamla barnramsan och ansåg, att om det fanns så ”tokuta” människor, att dom ville bosätta sej så långt från all annan bebyggelse, då skulle dom också få ”tokuta”, eller lite roliga namn på sina boställen. (Enligt sentida hörsägen)



SNIPP och SNAPP är relativt nära grannar. Dom två nybyggena ligger ett par mil norr om Jörn, öster om Myrhedevägen. Hus och åkrar på Snipp låg på sin tid vackert belägna högt uppe på Snippberget, men blev öde så sent som 1956. Alla gårdar och bosättningar i området, fick för frostens skull, den högsta möjliga placeringen i terrängen. Det sägs, att potatis och korn aldrig frös bort i Snipp, och om det en vinterdag var 20 grader kallt där uppe, var det ofelbart 35 grader nere i myrlandet kring Myrheden.

Den timrade manbyggnaden på Snipp revs ner, och övriga byggnader fick också skatta åt förgängelsen. Nu syns inte mycket av den tidigare öppna åkerjorden och mer mark hade med tiden lagts till ursprunget. Under välståndet på 1920 - 30 talet, fanns enligt uppgift, 8-10 kor, 3 hästar, och därtill 25 får och övriga småkreatur på Snipp.

Det berättas i gamla tidningslägg, att man under välmaktens dagar på 1920-talet kunde ge sej iväg till Myrheden med upp till 40 kg smör i mesbördan. Det berättas också, att den sista kvinna som bodde på Snipp, en hushållerska åt ägaren, inte gått ända ner till landsvägen på 17 år. Den första gång hon gjorde det, om historien är sann, var ett måste, för då gällde det skärmbildsundersökning nere i Myrheden. Här kan man tala om att älska naturens stillhet i skog och mark.

I mitten på 1950-talet hölls auktion på hemmanet och lösöret på Snipp. En stor skara hugade spekulanter kom dit, och antikviteterna gick enligt ett tidningsreferat till ”höga missionsauktionspriser” men hemmanet däremot, med sina, enligt obekräftade uppgifter, minst 600 hektar skogsmark, klubades bort för 9 500 kronor – En rätt stor summa i den tidens penningvärde.





SNAPP är fortfarande bebott. SNAPP var för tio år sen en prunkande trädgård inne i skogen. 1992 föddes den sjunde generationen i släkten Karlsson som då fortfarande ägde Snapp. Gårdshuset var vid besöket reparerade och i gott skick, och åker-tegen närmast boningshuset i hävd. Senare har säkert den åttonde generationen tagit vid. I slutet på 1990-talet då anteckningarna och besöken på ort och ställe gjordes för den här krönikan, stod Snapp, enligt sagesmännen, som sommarviste och vintersportort för den Karlssonska familjens medlemmar.

SNORUM ligger på södra sidan om Byske älv, sydväst om Myrheden. En "norrländsk bit" därför ligger utgrävningsfältet Garaselet. Snorum ligger bokstavligen vid värld's ände, och kommer man väl dit, måste man sno om – Snorum? Stället har inte varit bebott sedan 1930-40 talet, då Snorums-Kalle bodde där, och naturen har nu återtagit de gamla åkerlapparna. Så sent som 1970, kunde man se resterna av den hoprasade bagarstugan på gården. Vägskylten är numera borta, och endast en riktig stigfinnare kan ta sej dit och hitta husgrunderna.



HEJ är den enda av nybyggena som med tiden blev en verklig by. 1995 uppgavs byn bestå av ca 10 personer i fem hushåll. Rödmålade hus med vita knutar står på ömse sidor om den allmänna landsvägen, och vid vägskylten går skogsvägen in mot Basalorum. En pensionerad piskställning står vid väggkanten som hållare för byns gemensamma postlåda och affischplank.

BASALORUM kan man fortfarande komma i närheten till ganska lätt tack vare en skogsbilväg. Bostället ligger 2½ km norr om byn Hej, men det står också öde och överlåtet åt naturen med vitmossa och kråkbärsris på gårdstunet.

Det finns anteckningar i kyrkböckerna som visar, att Basalorum blev öde redan i slutet på 1850-talet, då den första inbyggarfamiljen flyttade till Norge. I närheten av platsen för den gamla husgrunden, står idag en jaktstuga, och till den kan man komma med bil.

Enligt senare uppgifter kommer intresserade ortsbor att sätta upp en riktig skylt till Basalorum. Vid våra besök hittade vi dit tack vare en enkel skylt fastspikad på en björkstam vid landsvägen förbi byn Hej.

Botaniseringen i den gamla ramsan Snipp, Snapp, Snorum, Hej, Basalorum, är följden av forskning och några långa dagsbesök på de olika boplatserna. Därtill i sällskap med mina svärföräldrar som var födda i närområdet. En underbar och omväxlande natur möter besökaren i dessa historiska marker, med luften mättad av myggsurr och barrskogsdoft.

© Göte Ingelman.

Bilder Bo Hansson

### **PS för "nya pensionärer":**

Göte var en av pionjärerna bakom vår tidning Medlemsforum och bidrog med mängder av kåserier, dikter och annat material till såväl tidningen som hemsidan. Flödet av material var så omfattande att webbredaktionen beslöt skapa en separat sida med Götes material på hemsidan.

Göte har med grav synnedsättning mödosamt skrivit ned sina berättelser med hjälp av en specialkomponerad datorutrustning med talsyntes, d.v.s. förmåga att även läsa upp texter. Göte dog den 14 februari 2013 i Bålsta.

# Resepolicy för resor i regi av SPF Seniorerna Håbo

- § 1 Vid anmälan till resa gäller turordning strikt efter datum, klockslag via email eller telefon.
- § 2 Anmälan är bindande efter anmälningstidens slut där teater/konsertbiljetter ingår. Vid förhinder kan biljetten överlämnas till någon om väntelista finns.
- § 3 Avanmälan vid övriga resor, överlämnas till någon om väntelista finns. De avgifter som inte är grupputgifter (guide, buss) återbetalas under förutsättning att övriga utgifter går att boka av (mat, inträden etc).
- § 4 SPFs medlemmar inklusive vänmedlemmar har företräde. Övriga i mån av plats, 50 kr tillägg för resa under 500 kr och 100 kr tillägg för dyrare resa. För resor med researrangör blir det inget tillägg för icke medlem dock har SPF-medlemmar företräde.
- § 5 SPF-medlemmar är automatiskt olycksfallsförsäkrade, vid medlemsmöten och vid resor som är helt arrangerade av och för föreningen. Icke medlemmar ansvarar för att ha egen försäkring vid våra resor.
- § 6 När det gäller flerdagarsresor gäller särskilda regler som specificeras för varje resa av researrangören.
- § 7 Vid inställd resa i egen regi på grund av trafik/väderhinder etc återbetalas ingenting till resenärerna. Detta under förutsättning att vi tagit till en tillräcklig tidsmarginal. Regeln bygger på det anlitate bussbolagets rekommenderade körtid som minimitid.
- § 8 För utlandsresor och resor över 24 timmar med övernattnig gäller researrangörens resegaranti enligt Kammarkollegiets och Konsumentverkets bestämmelser. Resenärerna uppmanas att ha egen reseförsäkring och Försäkringskassans EU-kort som gäller inom EU/EES och Schweiz. Enligt Kammarkollegiets krav kommer det tydligt framgå vid varje resa vem som är researrangör.

*Styrelsen 2019-09-12*

---

## Data för Noviser byter dag och tid

Från den 21 oktober finns jag i datasalen

**måndagar klockan 13.00 – 15.00.**

Du som vill ha lite mer datavana eller du som har något problem är välkommen.

Olle Atling telefon 070-732 29 91

email olle@bktv.nu





**Studieansvarig:**  
Åsa Öman, telefon 070-212 21 27  
Mail: asa.oman@mail.bktv.se

**Jag efterlyser en cirkelledare i vardagsjuridik!**

**Ansvarig för fysiska aktiviteter**

Birgitta Pettersson  
0171-500 32  
0730-22 70 06  
b.pettersson.3607@mail.bktv.se



## Friskvårdsprogram hösten 2019 i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan.

De flesta cirklarna helt utan avgifter för deltagarna.



Studieförbundet  
Vuxenskolan

<b>Studiecirkel:</b>	<b>Dag och tid:</b>	<b>Anmälan:</b>
<b>Odla på liten yta</b> Robin Welch	Hösten 2019.	070-728 79 13
<b>Konstcirkel</b> Agneta Wahlström & Kaj Broch	30/8 klockan 13-15, Klipper	070-617 11 33
<b>Må bra i knopp &amp; kropp</b> Margareta Persson	17/9, 1/10, 15/10, 29/10, 12/11, 26/11. Ej nyanmälningar. Tisdagar jämna veckor kl. 9.00 - 11.00	073-372 03 94
<b>Må-bra-träffar</b> Mari Starbakovic' En cirkel som handlar om hälsa och välmående! Vi gör bland annat ansiktsbehandling, handspa och fotspa. Vi anpassar delar av programmet utifrån deltagarnas önskemål. Passa på att få dig några härliga Må-bra-stunder samtidigt som du får veta hur och varför du skall ta hand om din hud.	Vecka 40, 41, 42, 43. Torsdagar Bryggan. Klockan 11.00-13.00	070-585 74 38
<b>Disgen fortsättning</b> Gert Lidö	26/8 23/9 7/10 21/10 4/11 18/11 2/12 Klockan 08.00-11.00.	0171-545 64
<b>Öppen texttydning</b> S-E Svensson, Isa Breemark, Eva Lidö Vi tittar på gamla texter	19/8 2/9 16/9 30/9 14/10 28/10 11/11 25/11 Klockan 9.00-13.00.	0171-467 268
<b>Vardagsspanska</b> Barbro de Trochez	Tisdagar 10 sep. - 12 nov. klockan 13.00 - 15.00 Bryggan.	076-562 38 18
<b>Italienska</b> Lillemor Ring 070-295 12 73 lillemor.e.ring@telia.com	Måndag klockan 13.00-15.00. 9/9, 23/9, 7/10, 21/10, 4/11, 18/11, 2/12 Tisdag klockan 11.00-13.00. 17/9, 1/10, 29/10, 12/11, 26/11. Sammanhängande kurs men olika dagar p.g.a. lokalbrist	
<b>Snacka om nyheter</b> Bibbi Lundgren	2/9 16/9 30/9 14/10 28/10 11/11 25/11 9/12 Klockan 13.00-15.00.	0171-594 12
<b>Historia</b> Alvar Harell	Start v.37 - v.47 Tisdagar ojämna veckor kl. 9.00 - 13.00	070-617 70 71



<b>Studiecirklar:</b>	<b>Dag och tid:</b>	<b>Anmälan:</b>
<b>Sånggruppen Duromoll</b> Bernt Gahn	29/8 - 28/11 varje torsdag. Klockan 9.00-13.00 bernt.gahn@telia.com	0171-502 06
<b>Litteratur</b> Göte Eriksson	Start 11/9 Udda veckor kl. 11-13.	0171-500 24
<b>Engelska</b> Karl-Axel Boström	11/9 - 11/12 Onsdagar klockan 13-15.	073-501 34 12
<b>Släktforskning, nybörjare &amp; fortsättning.</b> Catharina Josefsson Inger Kölestam	29/8 - 21/11 Torsdagar ojämn veckor 8.30-11.00.	070-548 80 52 070-740 53 35
<b>Nybörjare/fortsättning:</b>		
<b>Släktforskning grupp 1</b> Sven-Erik Svensson	30/8 Fredagar ojämn veckor 8.30-11.00.	070-733 24 89
<b>Släktforskning grupp 2</b> Sven-Erik Svensson	6/9. Fredagar jämna veckor 8.30-11.00	070-733 24 89
<b>Släktforskning grupp 3</b> Sven-Erik Svensson	30/8. Fredagar ojämn veckor 11.30-14.00.	070-733 24 89
<b>Släktforskning grupp 4</b> Sven-Erik Svensson	6/9. Fredagar jämna veckor 11.30-14.00.	070-733 24 89
<b>Släktforskning grupp 5</b> Sven-Erik Svensson	30/8. Fredagar ojämn veckor 14.30-17.00.	070-733 24 89
<b>Släktforskning grupp 6</b> Sven-Erik Svensson	6/9. Fredagar jämna veckor 14.30-17.00.	070-733 24 89
<b>Data för noveller + Dropp in</b> Olle Atling	21/10, 28/10, 4/11, 11/11, 18/11, 25/11. Boka gärna. Måndagar 13.00-15.00. Problemlösning.	070-731 29 91
<b>Våra fordon, gamla som nya</b> Bengt Olof Olsson. bolov.ol@telia.com	Vad vi har haft & kanske har kvar i garaget. Klockan 13.00-15.00. 9/9 7/10 4/11 2/12.	0171-510 61
<b>Knyppling</b> Ella Andersson	20/9 - 29/11 Fredagar 9.00 - 13.00. Materielkostnad.	070-440 06 36
<b>Hantverk</b> Helena Löfgren	20/9 - 29/11 Fredagar. 11.00-13.00. Materielkostnad..	0171-599 65
<b>Busk- &amp; trädbeskrning</b> Robin Welch	Börjar v. 38 Tisdagar.	070-728 79 13
<b>Män i köket ”på egen hand”</b> Bo Lundgren	4/9 25/9 16/10 6/11 27/11 11/12, Klockan 17-21.	0171-594 12
<b>Goda och lättlagade måltider</b> Tillsammans med Gert-Inge lagar vi god mat, som är lätt att laga utan krångliga recept. Gert-Inge Öman	Torsdagar 19/9 10/10 31/10 21/11 12/12.	070-931 59 91
<b>Vi spelar gitarr</b> Bo Lundgren	26/8 - 9/12 Måndagar 11.00 - 13.00	0171-594 12
<b>Vävning</b> Inger Mobrin	22/8-5/12. Klockan 09.30 - 13.00. Talltorpskolan. I samarbete med PRO.	070-323 14 18

<b>Fysiska aktiviteter:</b>	<b>Dag och tid:</b>	<b>Anmälan:</b>
<b>Rullstolspromenader</b> Peje Josefsson	Pomona onsdagar ojämn veckor kl. 10.30.	070-548 80 20
<b>Stavgång vid Granåsen</b> Solveig Fredriksson	Start 11/9. Onsdagar 9.00 - 10.30 Anmäl dagen före om du är ny.	070-246 09 43
<b>Bowling, 110 kr/gång.</b> 10-kort 90 kr/gång Hans Renner	Start 13/8 - 17/12, tisdagar. Grp 1, 9.40-10.55. Grp 2, 11.00-12.15. Grp 3, 12.20-13.35. Grp 4, 13.40-14.55.	070-750 32 37
<b>Bowling nybörjare</b> Hans Renner	Anmäl intresse.	070-750 32 37
<b>Boule Medborgarhuset utomhus</b> Sonja Fahlström, Kristina Holländer	Start 7/5 - 1/10. Tisdagar klockan 10.00.	073-154 83 83 070-571 12 74
<b>Boule Skokloster Bygdegården</b> Björn Ohlén	Tisdagar klockan 10.00 - 12.00.	070-413 72 46
<b>Shuffleboard Skeppet</b> Britt-Marie & Per-Olof Pettersson	Start 10/9-26/11. Tisdagar 18.00 - 20.00.	0171-46 77 56
<b>Bordtennis</b> Karl-Åke Palm	Start 11/9 - 4/12. Onsdagar 09.00 - 10.30.	076-186 56 25
<b>Tennis</b> Staffan Wöhrne	Intresserad? Kontakta Staffan.	0171-577 90
<b>Golf</b> Bo Ekberg Leif Lindberg	Start 7 maj. Tisdagar kl. 09.00. Avgift: Rangeboll, spel enl. gällande avgift. Sofielunds golfklubb.	070-224 60 07 070-687 63 32
<b>Senior-Yoga</b> Svea Sahlén	Start 12/9 - 5/12 Skeppet Torsdagar klockan 08.30 - 10.00.	073-632 85 61
<b>Senior-Dans</b> Birgitta Pettersson & Monica Källberg	Start 23/9 - 25/11. Måndagar klockan 10.00 - 12.00.	0171-500 32 0171-544 18
<b>Skidåkning</b> Kenneth Eriksson	Kvarnkojan. romoraf@balsta.net	
<b>Övrig verksamhet:</b>	Dag och tid:	Anmälan:
<b>Bridge</b> Staffan Wöhrne	Start 21/8 - 11/12 Onsdagar kl. 12.30 - 17.30.	070-287 22 50 0171-577 90
<b>Övningsbridge</b> Gert-Inge Öman	Start 26/8 - 9/12 Måndagar kl. 13.00-17.00	070-931 59 91
<b>Sommarbridge</b> Berth Lundström	<b>2020.</b> Onsdagar 20/5 - 12/8 Klockan 12.30 - 17.30	073-991 46 25
<b>Nybörjarbridge</b> Berth Lundström	<b>2020.</b> 13/1 - 18/5. Måndagar 13.00 - 17.00	073-991 46 25
<b>Vidareutbildning bridge</b> Berth Lundström	19/8 - 16/12. Måndagar 11.00 - 13.00.	073-991 46 25
<b>Träslöjd på f.d. Träffen</b> Olle Atling	Start 18/9 - 27/11. Onsdag 15.00-17.00. Ring gärna dagen före om intresse finns.	070-731 29 91
<b>MC-gruppen</b> Bengt Bremark Royne Eriksson	Start preleminärt 2/5 klockan 10.00. Samling vid Gamla Järnvägsstationen.	073-967 64 46 070-225 49 38



Vår expedition finns på SKEPPET, Kalmarvägen 3, 746 31 Bålsta.  
Öppettider måndagar – torsdagar 10.00 - 12.00.  
E-post till SPF-expeditionen: [spfhabo@bktv.nu](mailto:spfhabo@bktv.nu)  
Telefon 0171-557 47.